تأثیر اخبار تلخ روی روح و روان مردم و کارکرد رسانه‌ها در شرایط بغرنج

به غم اجتماعی دامن نزنید

حمیده گودرزی
گزارش نویس

کرونا از هر طرف فشار می‌آورد؛ هر روز جان تعدادی از هم‌میهنان‌مان را می‌گیرد و بقیه را در بهت و غم و اندوه فرو می‌برد، فشارهای اقتصادی هم مثل لبه دیگر قیچی به کمک کرونا آمده تا افسردگی اجتماعی را عمیق‌تر کند. این حرف‌ها البته تکراری است و تقریباً همه ما از بر هستیم و روزی چند بار به یکدیگر یادآوری می‌کنیم. در این وضعیت رسالت رسانه، بویژه رسانه ملی چیست؟ دور زدن مشکل و واگذار کردن آن به پردازش‌های ناشیانه در شبکه‌های اجتماعی یا مواجهه مستقیم با واقعیت و تلخ کردن اوقات مردم؟ راه میانه دیگری نیست که هم از کنار واقعیت‌ها رد نشویم و هم غمی به غم‌های مردم نیفزاییم؟

اردشیر گراوند، جامعه شناس، معتقد است در برخی مقاطع بی‌خبری برای حال عمومی بهتر است چراکه نظام اجتماعی دیگر تحمل شنیدن خبرهای بد ندارد: «در شرایط فعلی جامعه اگر خبری اعلام نشود و مردم در بی‌خبری بمانند، نظام اجتماعی راحت‌تر است. زیرا جامعه دیگر تحمل شنیدن اخبار بد ندارد و همه به نوعی خسته هستند و خیلی‌ها به داروهای آرامبخش رو آورده‌اند. مردم با خودشان می‌گویند دیگر از این بدتر چه می‌خواهد بشود؟ از نظر جامعه‌شناسی برخی اخبار که واقعاً روان مردم را آزرده می‌کند، عایدی برای ملت ندارد. درعین حال که در جامعه افسرده خبرهای افسرده کننده‌تر طالب بیشتری دارد. بنابراین همان طور که بخشی از اخبار سیاسی به لحاظ درجه امنیتی‌شان ممکن است ممیزی شود، بخشی از اخبار اجتماعی هم به خاطر مصلحت جامعه و عوارضی که برای نظام اجتماعی دارد، نباید منتشر شود.»

وی البته در این بحث به یک استثنا هم اعتقاد دارد و آن باز کردن و تحلیل همه جوانب یک خبر است طوری که درنهایت مخاطب به نتیجه مثبتی برسد. وی در ادامه می‌گوید: «این وظیفه همه رسانه‌ها است که برای انتشار اخبار موثق به یک نتیجه مثبت برسند. یعنی هر خبری باید یک پیوست اجتماعی داشته باشد و قبل از انتشار، رسانه‌ها این سؤال را از خودشان بپرسند که اگر بخواهیم این خبر را منتشر کنیم، عوارض و عوایدش برای نظام فرهنگی و اجتماعی چیست؟ آیا واقعاً عوایدش بیش از عوارض آن است یا برعکس؟ درست است که مردم دوست دارند از اخبار روز و دست اول داخل و خارج مطلع شوند، اما برخی اوقات یک خبر بد و ناگوار به محض اینکه فراموش می‌شود از سوی رسانه‌ها یا فضای مجازی بعد از چند ماه یا یک سال دوباره آنقدر تکرار می‌شود که خاطره آن خبر بار دیگر برای مردم زنده شده و باعث دگرگونی حال‌شان می‌شود.»

وی باز تأکید می‌کند: «خواسته‌ام این است که در شرایط فعلی رسانه‌ها و خبرگزاری‌ها مراقب روح و روان مردم باشند و اخبار مهم و ضروری از جمله موضوعات مربوط به کرونا که همه درگیر آن هستند یا موضوع تأمین مواد غذایی مردم را منتشر کنند. اما اینکه فلان فرد میلیاردها تومان اختلاس کرده، برای مردمی که درگیر نان شب هستند، چه فایده‌ای دارد؟ رسانه ملی هر روز با تکرار این اخبار اوضاع را برای مردم بدتر می‌کند. درواقع نظام اجتماعی دیگر بیش از این ظرفیت پمپاژ بیماری و بلا و آفت و فساد و فقر ندارد.»

آیا چنین زاویه دیدی راه را برای آنهایی که می‌خواهند شبکه‌های اجتماعی محدود و رسانه‌های رسمی بیش از پیش کنترل شوند، باز نمی‌کند؟ آیا مراقبت از روح و روان مردم صرفاً با نادیده گرفتن بخشی از اخبار معنا پیدا می‌کند؟ اگر بخشی از اخبار نادیده گرفته شد، فضا برای پرداخت هیجانی و ناشیانه و نادرست در فضای مجازی باز نمی‌شود؟ چطور می‌توان از میانه این وضعیت بغرنج عبور کرد؟

علی قائمی، کارشناس رسانه و فرهنگ می‌گوید: «نادیده گرفتن اخبار، هم راه را برای پرداخت هیجانی و گاه غرض آلود رسانه‌هایی که در اختیار ما نیستند باز می‌کند هم رسانه‌های ما را از اعتبار می‌اندازد و مرجعیت آنها را از بین می‌برد و هم گمان بد درباره ابعاد منفی موضوع را تقویت می‌کند. مخاطب امروز مخاطب فعال است نه منفعل؛ درعین حال که ابزار و رسانه‌های زیادی در اختیار دارد و منتظر شما نمی‌ماند. بنابراین بهترین راه بازکردن همه ابعاد یک رویداد یا یک خبر است طوری که مخاطب احساس بدگمانی نکند و نیازی به جست و جوی بیشتر نداشته باشد. یا اگر جست و جو کرد در نهایت تولید شما را کامل تر و قانع‌کننده‌تر بیابد. حال اگر توانستید این کار را به درستی انجام دهید فقط اعتماد مخاطب را به دست نیاورده‌اید بلکه او را به بهبود امور هم امیدوار کرده‌اید.

> مخاطب امروز مخاطب فعال است نه منفعل؛ درعین حال که ابزار و رسانه‌های زیادی در اختیار دارد و منتظر شما نمی‌ماند. بنابراین بهترین راه بازکردن همه ابعاد یک رویداد یا یک خبر است طوری که مخاطب احساس بدگمانی نکند و نیازی به جست‌وجوی بیشتر نداشته باشد

مشکل ما اغلب در نیت پشت خبر و استراتژی خبری و... نیست. مشکل ما در ناتوانی قانع کردن مخاطب است که این هم معمولاً به ناتوانی حرفه‌ای برمی‌گردد و البته خودسانسوری در زمینه مسائلی که دست به اجتهاد فردی می‌زنیم و فکر می‌کنیم مثلاً اگر فلان مطلب منتشر بشود یا فلان برنامه ساخته بشود، چه می‌شود. درحالی که بعد می‌فهمیم نه منع قانونی دارد نه کسی یا جایی اعتراضی می‌کند. این دست به عصا بودن خیلی به رسانه و فرهنگ ما آسیب زده و خواهد زد.»

مسعود غفاری، روانپزشک از زاویه دیگری به این موضوع نگاه می‌کند. او معتقد است می‌توان با صداقت رسانه‌ای اعتماد مردم را جلب کرد و کاملاً علمی و برپایه دانش روانشناسی، استرس اجتماعی را از بین برد یا کم کرد: «اگر رسانه‌های رسمی صداقت به خرج دهند و مردم نیز باور داشته باشند که اخبار درستی در اختیار آنها قرار می‌گیرد، آن وقت کاربران شبکه‌های اجتماعی نمی‌توانند هر خبر غیرموثقی را به اشتراک بگذارند. اما اگر چنانچه رسانه‌های رسمی اخبار را فیلتر شده و نادرست یا با اطلاعات دستکاری شده انتقال دهند، مردم باورشان را به این رسانه‌ها از دست می‌دهند و سعی می‌کنند از طریق شایعات نیازهای اطلاعاتی خودشان را تأمین کنند. درواقع شایعه، رسانه جامعه‌ای است که رسانه‌های حقیقی آن جامعه نتوانسته‌اند باور و اعتماد مردم را جلب کنند.»

اگرچه در شرایط کنونی مردم به انبوهی از رسانه های خارجی دسترسی دارند و امکان دارد شبکه‌های بیگانه اخبار نادرست را یا اخبار درست با پرداخت نادرست را بنا به انگیزه‌هایی که پشت آن دارند، در اختیار مردم قرار می‌دهند.» وی در ادامه می‌افزاید: «در حال حاضر در شرایطی قرار داریم که نه می‌توانیم مردم را بی‌خبر بگذاریم نه اینکه اخبار درست را سانسور شده و جعلی و نصفه نیمه ارائه دهیم. بنابراین اگر اخبار واقعی حتی با تأثیرات منفی منتشر شود، بهتر از این است که اخبار دستکاری شده در اختیار مردم قرار گیرد یا اینکه از اساس خبری نادیده گرفته شود. اما ایده پردازش افکار عمومی به گونه‌ای می‌تواند باشد که گیرنده خبر دچار تشنج نشود. در واقع اخباری که منتشر می‌شود باید با کنترل و همراه با تصمیم و آموزش باشد تا دل نگرانی‌ها را از مردم دور کند.»

مینانظری کمال، مدرس و پژوهشگر حوزه روانشناسی بحران نیز با ابراز تأسف از اینکه به دلیل نبود اعتماد به منابع خبری، شاهد حضور گسترده شهروند - خبرنگار در کشور هستیم، می‌گوید: «اگر بخواهیم با این افراد به صورت تحکمی برخورد کنیم و مانع آنها شویم، شایعات زیرپوستی و با شدت بیشتری ادامه پیدا می‌کند. لذا به جای حذف یا رو آوردن به روش‌های قهری و تربیت نسل های آتی، لازم است تا بهتر است مرجع مطمئنی درست کنیم که مردم به آن رجوع کنند.

نکته دیگر پخش برخی فیلم‌ها و تصاویر خشن و دلهره‌آور همچون عملیات انتحاری داعش و امثال آن در رسانه ملی و شبکه‌های اجتماعی است که می‌تواند بر روان مردم تأثیر منفی بگذارد. معمولاً در شبکه‌های کشورهای دیگر حتی برای افرادی که میگرن دارند و نور شدید به چشم آنها آسیب می‌زند یا باعث تشدید سردردشان می‌شود، پیش از پخش تصاویر، پانویس می‌کنند که برای مثال این تصاویر نور زیادی دارد. در ژاپن تصاویر خودکشی یا صحنه فوت افراد را با پارچه آبی می‌پوشانند. درواقع باید قوانین، دستورالعمل‌ها و آموزش‌های حوزه رسانه در کشور به گونه‌ای باشد که پخش تصاویر حاوی خون، کشته شدن و اجساد در رسانه ملی و شبکه‌های اجتماعی ممنوع یا تقبیح شود. حتی به جهت پیشگیری این آموزش‌ها، جزو منابع ثابت درسی باشند.

به گفته این پژوهشگر، مواجهه مکرر با اخبار منفی، چه در فضای مجازی و چه رسانه‌های رسمی، به احساس عدم امنیت مردم دامن می‌زند. هرچند مواجهه با تصاویر مربوط به حوادث در جوامع عادی با احتمال کمتری به اختلالات شدید روانی منتهی می‌شود. همین طور مواجهه مکرر با اخبار حوادث هم می‌تواند آلودگی ذهنی و تنش ایجاد کند.» این روانشناس در ادامه با بیان اینکه ابهام و نگرانی از آنچه پیش رو است، می‌تواند اذهان مردم را به تاریک‌ترین احتمالات هدایت کند، می‌گوید: «با تأخیر رسانه‌های رسمی، در اطلاع‌رسانی بموقع اخبار حوزه بحران، ابهام عمومی تشدید می‌شود و شهروند خبرنگاران را فعال می‌کند. گمنامی این خبرنگاران و سلب مسئولیت ناشی از این گمنامی، به نشر شایعه، ایجاد یا تشدید بدگمانی‌ها و رفتار آسیب زننده و بار روانی اضافی برای مردم منتهی می‌شود.»

مهر

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری در خانه‌های سفید قرار دهید که هر رقم در سطرها، ستون‌ها و مربع‌های کوچک ۳ در ۳ یکبار دیده شود

۳۴۳۵

آسان

۱		۴	۵					
			۳	۱		۴		۸
				۴	۹			۶
۹		۷	۸			۶		۴
	۲			۹		۳		
۸		۵			۳	۹		۷
۷			۴	۸				
۵	۱				۷	۳		
				۱	۷			۲

متوسط

۳		۹			۲			
					۶	۴		۱
۴	۷			۵	۳			
	۲	۷						
	۵	۳				۱	۷	
						۳	۸	
			۳	۲			۱	۵
۲		۱	۶					
			۸			۲		۷

سخت

	۳	۵	۸				۷	
۸								۲
		۷	۳	۹		۶		
	۵			۲	۶			
				۷				
			۴	۸			۵	
		۸		۴	۱	۷		
۳								۱
	۱			۹	۸	۶		

خیلی سخت

		۸		۴			۲	
					۲	۵		
۵					۸			۴
۹						۸		۳
		۷	۹		۶	۴		
۳		۲						۵
۷			۳					۶
		۹	۶					
	۴			۷		۲		

یک جدول با دو شرح

جدول روزنامه ایران دارای دو «شرح عادی و ویژه» است. در صورت تمایل به حل دو شرح ابتدا یکی از شرح‌ها را با مداد حل کرده و سپس با پاک کردن جواب شرح اول، به حل شرح دوم بپردازید.

۷۴۰۱

جدول عادی

افقی:
۱- فصل گرما- صدرنشین لیگ برتر «انگلیس» که از هفته‌ها قبل قاطعانه قهرمان این فصل شد
۲- سخندان و دانا- اندرونه- آهو
۳- هوله- کشوری در «آفریقای شمالی»- اپراکمیک
۴- کمند- مخفف نه از- میل شدید زن حامله- شب روستایی
۵- سرگشته- سردرد شدید- عمل نوشتن
۶- سبزی تصفیه خون- سامانه تلویزیون رنگی آنالوگ- رازقی
۷- امر به زدودن- زرد روشن- فلز ساچمه
۸- شهر و بندری در «اوکراین»- کباب ترکی- یکتا
۹- سور و سرور- نخستین ماه میلادی- سیاهرگ
۱۰- اسب آذری- وجه و جهت- شهید اهل قلم
۱۱- دستگاه توزیع برق خودرو- به آخر رسیده- مرداب
۱۲- بی رمق ندارد!- اسم دخترانه- درسخن آن حلاوت دیگری است- جایز
۱۳- مافوق- خمیده- همفکر، هماهنگ
۱۴- برجسته و سرآمد- قضیه- یاغی گری
۱۵- بدون تغییر یا تنوع- دودمانی ایرانی بودند

عمودی:
۱- یک غذای گیاهی عالی- اسکار تلویزیونی
۲- حرکتی در ژیمناستیک- مرحله‌ای در زراعت- مجاز از آهسته و یواش یواش
۳- تضمین در برابر خطرات- پیمانه نفت- دارا بودن
۴- سرزمین بلقیس- اراده خدا- از هوا می‌گیرند!- نوبت بازی
۵- رهبر حزب کمونیست- تیم «هلندی»- سابقاً بر سر آن جان می‌باختند
۶- عدد ورزشی- غده گوشتی روی دست و پا- بیماری آفریقایی
۷- زنبور عسل- کارآموز- بازسازی
۸- زاری- لیست غذا- لباس شنا
۹- فیلم «محمد پرویزی»- افتخار کشتی فرنگی ایران- لکه سفید روی پوست
۱۰- امریکایی- خوش قد و قامت- دایره
۱۱- درخت جنگلی- رواج و رونق- پیروان دین موسی(ع)
۱۲- دورویی- چارق- پارچه گیاهی!- واحد طول
۱۳- موی انبوه!- مرکز استان «مازندران»- استخدام مطلوب
۱۴- ضد «پشتک»- از غذاهای کودکان- خوشمزه
۱۵- چسب برق- بدون بیم از خطر به کاری پرداختن

افقی:
۱- فصل گرما- صدرنشین لیگ برتر «انگلیس» که از هفته‌ها قبل قاطعانه قهرمان این فصل شد
۲- سخندان و دانا- اندرونه- آهو
۳- هوله- کشوری در «آفریقای شمالی»- اپراکمیک
۴- کمند- مخفف نه از- میل شدید زن حامله- شب روستایی
۵- سرگشته- سردرد شدید- عمل نوشتن
۶- سبزی تصفیه خون- سامانه تلویزیون رنگی آنالوگ- رازقی
۷- امر به زدودن- زرد روشن- فلز ساچمه
۸- شهر و بندری در «اوکراین»- کباب ترکی- یکتا
۹- سور و سرور- نخستین ماه میلادی- سیاهرگ
۱۰- اسب آذری- وجه و جهت- شهید اهل قلم
۱۱- دستگاه توزیع برق خودرو- به آخر رسیده- مرداب
۱۲- بی رمق ندارد!- اسم دخترانه- درسخن آن حلاوت دیگری است- جایز
۱۳- مافوق- خمیده- همفکر، هماهنگ
۱۴- برجسته و سرآمد- قضیه- یاغی گری
۱۵- بدون تغییر یا تنوع- دودمانی ایرانی بودند

عمودی:
۱- یک غذای گیاهی عالی- اسکار تلویزیونی
۲- حرکتی در ژیمناستیک- مرحله‌ای در زراعت- مجاز از آهسته و یواش یواش
۳- تضمین در برابر خطرات- پیمانه نفت- دارا بودن
۴- سرزمین بلقیس- اراده خدا- از هوا می‌گیرند!- نوبت بازی
۵- رهبر حزب کمونیست- تیم «هلندی»- سابقاً بر سر آن جان می‌باختند
۶- عدد ورزشی- غده گوشتی روی دست و پا- بیماری آفریقایی
۷- زنبور عسل- کارآموز- بازسازی
۸- زاری- لیست غذا- لباس شنا
۹- فیلم «محمد پرویزی»- افتخار کشتی فرنگی ایران- لکه سفید روی پوست
۱۰- امریکایی- خوش قد و قامت- دایره
۱۱- درخت جنگلی- رواج و رونق- پیروان دین موسی(ع)
۱۲- دورویی- چارق- پارچه گیاهی!- واحد طول
۱۳- موی انبوه!- مرکز استان «مازندران»- استخدام مطلوب
۱۴- ضد «پشتک»- از غذاهای کودکان- خوشمزه
۱۵- چسب برق- بدون بیم از خطر به کاری پرداختن

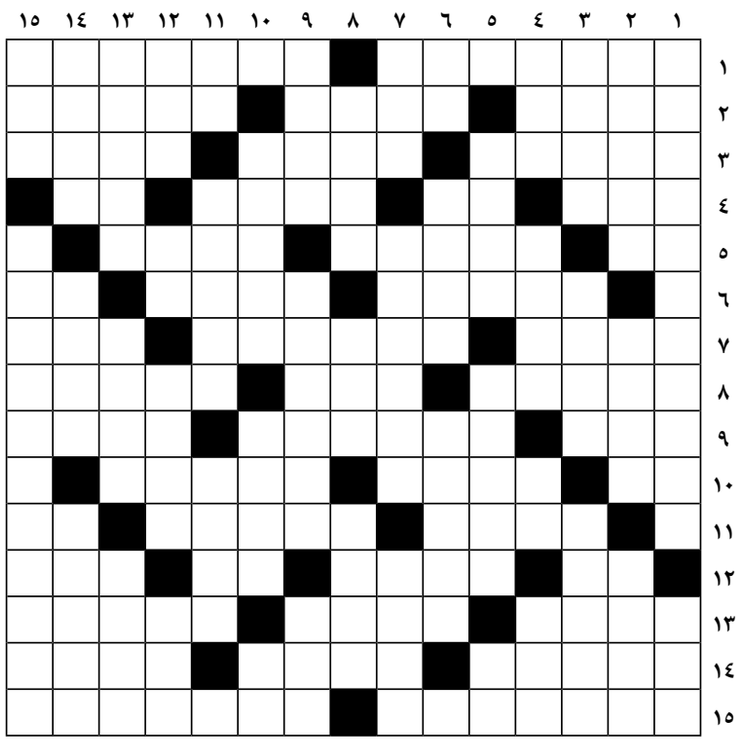

جدول ویژه

افقی:
۱- دریچه‌ای در قلب- نوعی قایق
۲- ماه سریانی برابر با خرداد- خوش قامت- دختر امپراتور یونان
۳- آدم آهنی- مطالعه سریع کتاب و رساله- مهلت
۴- هرچیز که عمومیت داشته باشد- نقش بازیگر- سال‌ها- ضمیر شیطانی
۵- عامل وراثت- شهر «گنبد غازان خان»- رشک برنده
۶- مجموعه ظروف غذاخوری- کوه «مازندران»- دهان
۷- بی‌عزت و بی‌آبرو- یک سدان فرانسوی محصول شرکت «رنو»- زشت
۸- کابین- سال آذری- کتاب مقدس زرتشت
۹- دوست بدبوی پیاز- نوعی پرتقال- درختی هندی به بزرگی درخت گردو
۱۰- نوعی خار- اسکلت خودرو- شبهای عرب
۱۱- وقت کاری- کاری در کشاورزی- زائده پشت جانور
۱۲- مخفف چشم- جهان پهلوان ایران- حرف پیروزی- پله پرتاب
۱۳- شمشیرزن- اسرار- کشوری در جنوب «آفریقا»
۱۴- بادیانت- سم- واگیر
۱۵- رزومه- نصف النهار مبدأ

عمودی:
۱- فیلم «استیون اسپیلبرگ»- ماهی عرب
۲- کوچک‌ترین عضو سازهای زهی آرشه‌ای- جنگ و جدال- یوزپلنگ
۳- فیلم «محمد پرویزی»- نشسته بر وسیله نقلیه- ترکیبی از جوهرنمک و آمونیاک
۴- ضمیر مفعولی- تابان- امر از شستن- باغ دیدنی «کاشان»
۵- جبون- تحریر کردن، نوشتن- رمق
۶- عدد منفی- نرم و نازک- حوض آبتنی
۷- سوره سی ام- نقوش قالی- میوه‌ای شبیه شاه‌توت
۸- ..... که اشک در غم ما پرده در شود- معشوقه رامین- زیب و زینت
۹- مخفف اکنون- خواب نیمروز- ترکیب آهن با اکسیژن
۱۰- سبزی خوشبو- رفتار خوب- رود «عراق»
۱۱- لنگه بار- کوتاه و ناقص- قهرمان اسطوره‌ای یونان
۱۲- انسان- رود اروپایی- حاکم ایالت- چاق
۱۳- یخ زده- مشهور- نور ضعیف
۱۴- ترو تازه- کوتاه قامت- از مقاطع تحصیلی
۱۵- ذریه- گلزن «آث میلان»

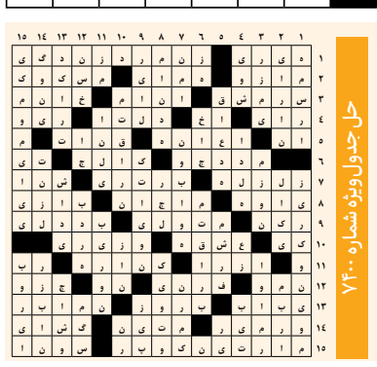

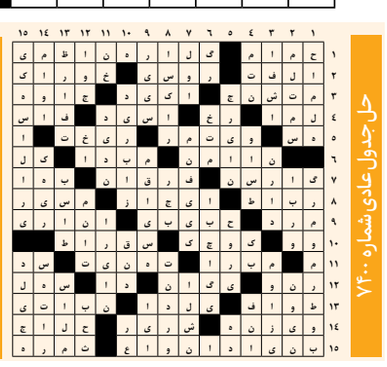

حل جدول عادی شماره ۷۴۰۰

حل جدول ویژه شماره ۷۴۰۰
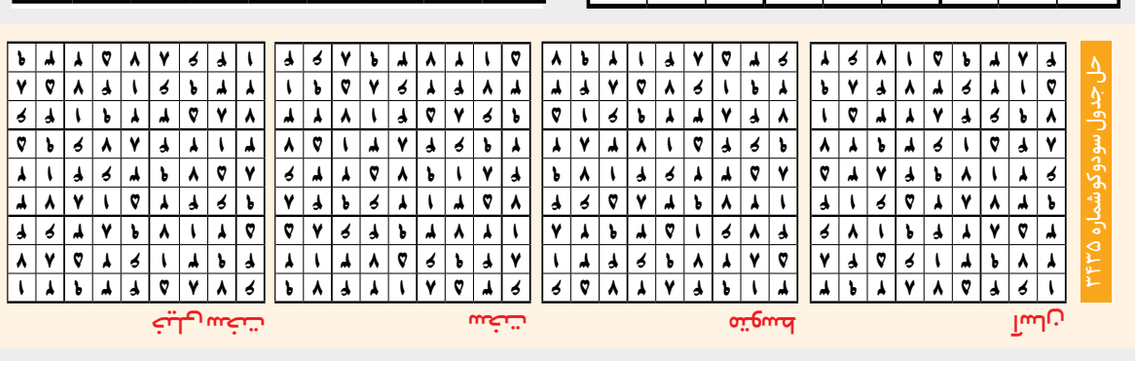
حل جدول سودوکو شماره ۳۴۳۵